

samed behrenği

BİR ŞEFTALİ BİN ŞEFTALİ

Çeviren: deniz canefe Resimleyen: An-su Aksoy

Masal

DESTANLAR VE MASALLAR

45.
BASIM





samed behrenęi
BİR ŞEFTALİ
BİN ŞEFTALİ

ęeviri: deniz canefe  resimleyen: an-su aksoy

yağın koordinatörü: ipek şoran
düzelti: nurten sönmezcan
kapak ve iç tasarım: gözde bitir tufan
tasarım uygulama: gelengül erkara



1. basım: 2000

45. basım: 5000 adet, ağustos 2022

ISBN 978-975-510-970-1

rek helû vu hezâr helû, samed behrengi

o can sanat yayınları A.Ş., 2000

tüm hakları saklıdır. tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayımcının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.



can sanat yayınları yayım ve dağıtım tic. ve san. A.Ş.

yayıncı sertifika no: 43514

maslak mh. eski büyükdere cad. iz plaza no: 9/25 sarıyer, istanbul

telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 faks: 252 72 33

cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com



basılı ve cilt: özkaracan matbaacılık ve ciltcilik san. tic. ltd. şti.

sertifika no: 45469; adres: evren mah. gülbahar cad.

no:62 bağıclar, istanbul



Bu kitabın sahibi:





samed behrençi

çocuk öyküleri ve masalları yazmış, masallar derlemiş,
azerbaycan türkçesiyle farsça arasında çeviriler
yapmış iranlı bir yazar. haziran 1939'da tebriz'de
doğdu. iran'ın azerbaycan kesiminde on bir yıl köy köy
dolaşarak öğretmenlik yaparken, bir yandan da tebriz
üniversitesi'nde gece derslerine girerek ingiliz dili ve
edebiyatı eğitimi gördü. halkının toplumsal, ekonomik
ve folklorik yapısını halkının içinde yaşayarak inceledi.
bu arada azerbaycan ve iran halk edebiyatından
derlemeler yaptı, masallar yazdı.



yazarın yayınevimizden çıkan diğer kitapları:

**BİR VARDI BİR YOKTU, BU GELEN KÖROĞLU'DUB,
KÜÇÜK KARA BALIK, PÜSKÜLLÜ (ÇINGIRAKLI) DEVE, SEVGİ MASALI,
ULDUZ KIZ'IN KARGALARI, ULDUZ KIZ'IN KONUŞAN BEBEĞİ**



Yoksul, tozlu bir köyün kıyısında çeşit çeşit meyve ağaçlarıyla dolu, sulak bir bahçe vardı. Burası o kadar büyüktü ve ağaçlar öylesine sıktı ki bahçenin bir ucundan dürbünle bile baksanız öteki ucunu göremezdiniz.

Yıllar önce, köyün sahibi, topraklarının çoğunu küçük tarlalara bölüp köylülere satmış, ama meyve bahçesini kendisine saklamıştı. Elbette köylülere sattığı topraklar çorak ve engebeliydi. Üstelik su bile yoktu. Aslında en başında vadinin ortasındaki bitek toprak parçasıyla – toprak sahibinin meyve bahçesi – köylülerin şimdi mal sahibinden satın alıp kurak iklime uygun ekimler yaparak buğday ve arpa yetiştirdikleri tepelerdeki ve vadinin yamaçlarındaki taşlı toprakların hepsi köye aitti. Her neyse, bu kadar ge-

vezelik yeter, çünkü belki de bunların bizim öykümüzle pek bir ilgisi yoktur.

Bu meyve bahçesinde iki şeftali ağacı büyümüştü: Biri ötekinden daha küçük ve daha gençti. İki ağacın yaprakları ve çiçekleri birbirine o kadar benziyordu ki herkes ilk bakışta bunların aynı türden olduğunu anlayabiliyordu.

Ağaçlardan büyük olanı aşılıydı. Her yıl avuca sığmayacak kadar kocaman, lezzetli, pespembe şeftaliler veriyordu. Şeftaliler yemeye kıyılmayacak kadar güzellerdi. Bahçıvan, büyük ağacı yabancı bir uzmanın kendi ülkesinden getirdiği bir sürgünle aşıladığını söylüyordu. Böylesine pahalı bir bakım gören ağacın meyveleri de elbette çok değerliydi.

İki ağacın da gövdelerine, kem gözlerden sakınmak için birer nazar boncuğu asılmıştı.

Küçük şeftali ağacı her yıl binlerce çiçek açıyor, ama tek bir meyve vermiyordu. Ya çiçekleri soluyor ya da şeftalileri, olmadan kuruyup dökülüyordu. Bahçıvan, küçük ağaç için elinden geleni yaptı, ama hiçbir şey değişmedi. Yıllar boyunca yeni yeni dalları, yaprakları oldu, ama tek bir şeftali vermedi.

Bahçıvan küçük ağacı da aşılama kararı verdi, ama değişen bir şey yoktu. Ağacın neredeyse inatçılık ettiğini düşünebilirsiniz. Sonunda bıktı usandı bahçıvan. Bir oyun oynayıp küçük ağacı korkutmak istiyordu. Bir testere almaya gitti, karısını çağırdı, küçük



şeftali ağacının önünde durup testerenin dişlerini bilemeye başladı. Testere iyice bilenince geri çekildi, sonra bundan böyle şeftali dökemesin diye küçük şeftali ağacını kökünden kesip bir yana atacakmış gibi ileri atıldı.

Tam kesmeye başlayacaktı ki karısı kolunu yakaladı, "Hatırım için kesme onu!" dedi. "Söz veriyorum

önümüzdeki yıl küçük şeftali ağacı olgun, güzel meyveler verecek. Şayet yine tembellik ederse ikimiz birlikte kafasını keseriz, ocağa atarız, yanıp kül olur.” Bu tehdit de ağacın aklını başına getirmedi.

Şimdi hepiniz küçük şeftali ağacının niye şeftalilerini olgunlaştırmadığını kendisinin açıklamasını istiyorsunuzdur elbette. Pekâlâ. Buradan sonrasında öyküyü küçük şeftali ağacı anlatacak.

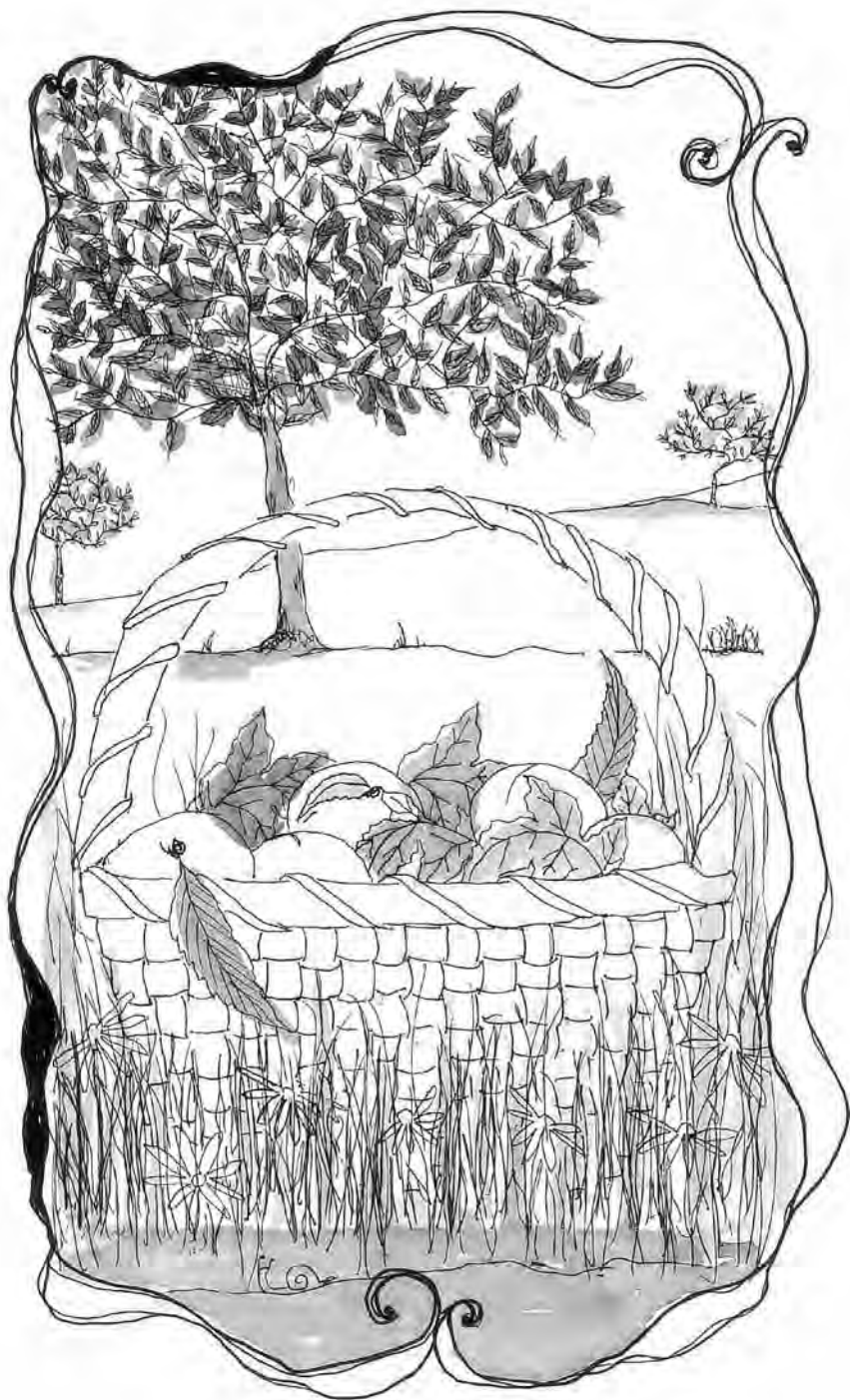


Dinleyin!..

Kulağınızı verin, çünkü küçük şeftali ağacı konuşmak istiyor. Hiç gürültü çıkarmayın – bakalım küçük şeftali ağacı ne diyecek. Şöyle anlatıyor macerasını ağaç:

Bir sepetin içinde yüz, yüz elli şeftaliydik. Güneş, narin tenimizi kurutmasın, kırmızı yanaklarımız tozlanmasın diye bahçıvan, sepetin dibini, yanlarını ve üstünü asma yapraklarıyla kaplamıştı. İnce asma yapraklarının arasından sızan yeşil ışıklar yanaklarımızın kırmızısıyla karışıyordu. Bu ışık, yürekleri umutla dolduruyordu.

Etimiz serin ve sulu olsun diye bahçıvan bizi sabah erkenden, güneş doğmadan önce toplamıştı. Sonbahar gecelerinin serinliği içimizdeydi daha. Yeşil yapraklardan sızan hafif sıcaklık içimize işliyordu.



Hepimiz aynı ağacın çocuklarıydık elbette. Her yıl bu zamanlar bahçıvan, annemin şeftalilerini toplar, sepete doldurup kente götürürdü. Kente vardığında gidip toprak sahibinin kapısını çalar, sepeti bırakıp köye dönerdi. Tıpkı şimdi olduğu gibi.

Yüz-yüz elli olgun, sulu şeftalidydik diyordum. Mis kokulu ve suluydum ben de. Pürüzsüz, temiz tenim gerginlikten çatlamak üzereymiş gibiydi. Yanaklarım öylesine kıpkırmızıydı ki kendi çıplaklığımdan yüzümün kızardığını düşünebilirdiniz; özellikle de kafam ve yanlarım sanki sonbahar nemi yüzünden yeni banyo yapmış gibi ıslak olduğu için.

Kocaman, sağlam çekirdeğim yeni bir yaşamı düşünüyordu. Ya da daha doğrusu çekirdeğim benden ayrı bir şey olmadığı için ben kendim yeni bir yaşamı düşünüyordum, demem gerekir.

Belki de ötekilerden daha büyük ve sulu olduğum için bahçıvan ilk bakışta görüleyim diye beni en tepeye koymuştu. Sakın böbürlendiğimi sanmayın. Kurtçukların tenlerinden içeri girip etlerini, hatta çekirdeklerini yemelerine izin veren dikkatsiz şeftaliler dışında, büyüyüp olgunlaşma fırsatı bulan bütün şeftaliler kocaman ve sulu olurlar.

Şayet sepette böyle otururken toprak sahibine ulaşmış olsaydık, mal sahibinin biricik kızının eline düşmekten başka çıkar yolum olmayacaktı. O da, yanaklarımdan bir ısırık aldıktan sonra beni fırlatıp ata-



samed behrenği

BİR ŞEFTALİ BİN ŞEFTALİ

Bu bir şeftalinin öyküsü.
“beni keşke yoksul çocuklar yese,”
diyen bir şeftali.

Bu küçük öyküde iki küçük yoksul çocuk var: Ali ile Mehmet. Ama öykünün asıl kahramanı, dalından kopmuş dünya güzeli bir şeftali. Öyküyü bu güzel şeftalinin ağzından dinliyoruz. Toprağın altında kalın kabuklu bir çekirdek olarak nasıl uyuyup beklediğini, mevsim bahara dönüşünce nasıl çekirdeğinin kabuğunu ikiye ayırıp içinden filizlenip boy attığını, sonunda toprağın üstüne çıktığını, ağaç olabilmek, meyve verebilmek, özellikle Ali ile Mehmet yesinler diye, dünya güzeli şeftalilerle dallarını süslemek için nasıl çabaladığını ilgiyle okuyacaksınız.